

C V E T J E

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 6. zvezka.

Naš cesar	161.
Mesec oktober. Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.	
Šesti dan	163.
Življenje častitljive Marije Krescencije Kavfbajrenske.	
VII. pogl. Rešitev	168.
O angeljih (Dalje).	173.
Sveti Janez Kerstnik de la Salle in njegovi „šolski bratje“ (Konec).	176.
„Zakaj bi prosil, ker ne prejmem!“	182.
Kitajske grozovitosti.	184.
Življenje častitljivega Simona Filipovića, Bošnjaka (Dalje).	186.
Drugi katoliški shod v Ljubljani.	188.
Blagoslovljenje zastave 3. reda sv. Frančiška v Novem mestu	191.
Posvečenje nove cerkve Matere Milosti v Mariboru	191.
Zahvala za vslišano molitev	192.
Priporočilo v molitev	192.
Pojasnilo in naznanilo o priporočilih in zahvalah	192.

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.

1900.

Knjižne novosti.

Razlaga drugega lista sv. apostola Pavla do Korinčanov. Spisal J o s i p Z i d a n š e k, prof. bogoslovja v Mariboru itd. Ponatisk iz „V o d i t e l j a“. — Veselo je, da se v naši slovenščini morejo pisati taka učena dela in da imamo tudi časopis, kjer se morejo tiskati. Bodi priporočen vsem, ki jim je namenjen.

Maron krščanski deček z Libanona. Spisal A v. B. S štirimi podobami. V Ljubljani. Založila Kat. Bukvarna. — Lepa knjižica za mladino. Cena 40 h., kartonirani 60 h.

Slovenski pravopis. Sestavil Fr. L e v e c, c. k. profesor itd. (Dalje).

Prof. dr. I l e š i č piše (Popotnik XXI. str. 172):

„Naj se ne tika pravopisa, kdor ne pozna tudi šole: govori „brauc“ in „pršu“, in slovenski diktati bodo pomnožili število dvojok po naših šolah“.

Jaz hodim v šolo že blizu 50 let, vender ne pravim, da poznam šolo, zato se za zdaj tudi ne tikam pravopisa; pravopis ostani stari: „p r i š e l“ in „b r a v e c“. Učiteljeva dolžnost je učenca učiti, da se te in take besede prav pišejo tako, dasiravno se izgovarjajo „b r a ' v e c“ in „p r i ' š v w“. Učenec si mora to zapomniti in ko bo slišal v diktatu b r a v e c, naj zapiše „b r a v e c“ (ne „bravic“, ali „b r a v c“) in ko bo slišal „p r i š w“, naj zapiše „p r i š e l“, pa ne bo dobil dvojke. Ako pa učitelj diktira „p r i š e l“, izrekovaje besedo s „čistim“ *l* in „čistim“ *e* in „č i s t i m“ *i*, — učitelj goljufá in gospod nadzornik bi mu moral dati trojko. Takega učitelja učenci bodo v šoli seveda prav pisali: „p r i š e l“ — kako bi mogli drugači? — ali ko pridejo domov, kjer ne govore po šolsko, temuč po slovensko, tam bodo pisali „pršu“, ali še verjetniše „peršu“ ali „peršov“, in pravopisa se na ta način ne bodo naučili.¹⁾

Sicer jaz gotovo ne želim mladini greniti življenja in za dvojke že celo nisem vnet — profesorji, ki jih mnogo pišejo, jih pišejo prav za prav sami sebi — vender se mi zdi, da učenje nima biti igraca, tudi ne le mehanično vtepanje; mladina ima zgodaj začeti misliti in rayno razmera mej izreko in pravopisom daje perve prilike k lehkim vajam. Seveda ni treba že prvi dan niti prvi teden učiti: b i l, b a l, d a l se bere kaker b i w, b a w, d a w; vender naj se ne uči prej s „čistim“ *l* brati takih besed, ker bi se učilo s tem nekaj, kar bi se moralo potem popravljati. Taki primeri naj se odlože, naj stoje v abecedniku za vsemi drugimi in ko pridejo na versto, naj se pove, kako in kaj. N. pr.: Otroci, zdaj poslušajte nekaj novega. Žena pravi, da je s t a r a, mož pravi pa, da je s t a r. Kako se razloči moško govorjenje od ženskega? povej ti, Juri Starčič! — „Moško je krajše“. — Res je to! Zapišimo torej besedo s t a r, ki je krajša. To je moška beseda. Kako jo moramo podaljšati, da bo ženska? „Pristaviti moramo na koncu čerko a“. Pray dobro! Torej s t a r a je ženska. Kaj pa, če pravimo „m l a d a“, kaka beseda je to, moška ali žen-

¹⁾ Da eljanje tudi ne glede na šolo pravopisu škodo dela, nam pričajo lasna imena, ki bi se morala pravopisno pisati z *l*, pa jih pišejo z *v*, ker jim hočejo ohraniti narodni slovenski glas: Bovec, Debevec, Dovej, Gabrijevčič, Klevezž, Vavpotič, Vavta vas, Vouk — za: Bolc, Debeleec, Dolgč, Gabrijelčič, Klevelž (Klingenfels), Valpotič, Valta vas, Volk. Kateri so pa za „l-ovo čistost“, pišejo nasproti *lj* nam. *l*, ker se boje, da bi jim kedo *l* po slovensko izrekel za *w*: Faganelj, Poljšak — za: Faganel, Polšak (izreci Faganew, Powšak, tako namreč ljudje izrekujejo te dve imeni).

CVETJE

Z VERTOV SVETEGA FRANČIŠKA.

XVIII. tečaj.

☞ V Gorici 1900 ☞

6. zvezek.

obhaja ta mesec svoj 70. rojstni god in obhajajo ga sočutno ž njim vsi njegovi zvesti narodi. Po najnovejšem prežalostnem zločinu v sosednem kraljestvu še tolikanj preserčniše hvalijo Boga, da jim je skozi toliko let ohranil blagega vladarja, rešivši ga dobrotno iz nevarnosti, ki so tudi njemu pretile ob raznih prilikah njegovega truda in britkosti polnega življenja.

Še prav poseben vzrok pa imamo letos pri nas na Goriškem z ljubeznijo in hvaležnostjo se spominjati našega cesarja in deželnega grofa Franca Jožefa I., ker imamo obhajati štiristoletnico, kar je naša dežela pod vlado habsburške cesarske hiše, in je tudi sam presvitli cesar obljubil za to slovesnost milostivo obiskati naše glavno mesto, lepo

G o r i c o. Prosimo Boga, da bi bilo to obiskanje srečno in blagoslova božjega polno; naj bi bilo začetek nové, lepše dobé v naši deželi, dobé miru, edinosti, pravice in ljubezni, kerščanske ljubezni, ki se je, žalibog, poslednja leta tako zelo zgubila.

Do 1300 let že žive tu skupaj Slovenci in Italijani in vse do naših dni so si bili prijatelji in dobri sosedje. Zaradi jezika niso delali sile eni drugim in vender so se umeli — in ne le umeli, tudi ljubili. Po pravici! Naši prednjiki so iz italijanskega O g l e j a dobili najboljše, kar imamo, sveto katoliško vero, in kar so najdražjega imeli od prej, svoj slovenski jezik, tega jim Italijani niso jemali, niti ga zaničevali. Ako so bili v omiki pred nami, jim je bilo v zadoščenje, da so mogli ž njo koristiti nam, povzdigniti, ne vničiti nas. To je bilo plemenito in brez dvojbe tudi njim samim koristno, zaslužno pred Bogom.

Na to nekedanje lepo, mirno skupno življenje nas spominja slovesnost štiristoletnice, ki se ima prihodnji mesec skupno obhajati. O, da bi se obhajala stari ljubezni primerno; o, da bi bila ta slovesnost kaker vir in studenec sprave in spet sklenjene edinosti mej narodoma male naše dežele; in — naj bi, kaker majhina, vender bila v velik zgled tudi drugim deželam občne domovine, da se vender enkrat, na podlagi pravičnosti in kerščanske ljubezni, potrebni mir poverne v Avstrijo in ne bo grenil večni, divji prepir sive starosti blagemu, tolikanj skušenemu cesarju!

V ta namen molimo vsi iz celega serca za našega častitljivega, milega cesarja in za vse razne narode, ki so njegovi očetovski ljubezni izročeni, da bi se začeli ljubiti mej sabo in po bratovsko pomagati eden drugemu na poti resničnega, pravega napredka, Bogu k časti in v svojo skupno, občno korist in srečo.

Mesec oktober.

Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.

(Posnel iz laškega „Il mese consacrato al serafico Patriarca S. Francesco, del P. Candido Mariotti“ p. C. L.)

Šesti dan.

Kako je sveti Frančišek svojo voljo vselej podvergel božji volji.

1.

Ko je naš nebeški učenik svoje aposteljne učil, kako naj molijo, jim je mej drugimi potrebnimi in koristnimi prošnjami naročil tudi prositi, da se naj zgodi Božja volja kaker v nebesih tako tudi na zemlji.

Nigdar ne smemo dvojiti, (ker bi se zoper Božjo neskončno dobroto pregrešili), da Bog vedno to hoče, kar je nam koristno, bodi si za to ali za ono življenje.

Nasproti pa tudi ne moremo in ne smemo terditi, (ker bi se s prevzetnostjo in prederznostjo pregrešili), da je to, kar mi sami hočemo in želimo, vedno za nas dobro in koristno, zlasti ker je naša volja tako popačena in jo naša hudobna nagnjenja vedno le bolj k hudemu kaker pa k dobremu nagibljejo. Kaj bi torej za nas bolj koristnega in pametnega bilo, kaker je to, da vselej to storimo, kar Bog hoče? Toda dobro si zapomnimo, da ne obstoji samo v tem spolnjenje Božje volje, ako njegove poglobitve zapovedi zvesto in vestno spolnjujemo, akoravno je to naj bolj potrebno, ampak v tem, da svojo voljo njegovi popolnoma podveržemo, da ne želimo drugega ko to, kar Bog želi. Ne samo v sreči in blagostanju, ampak tudi v nesreči in terpljenju moramo ponižno poljubiti njegovo očetovsko roko, ker moramo vedeti, da on tiste tepe, ketere ljubi.

Taka vdanost v božjo voljo je mogočno sredstvo, da

moremo Bogu dopasti in da vedno bolj napredujemo na poti svetosti in popolnosti. Neki učenik duhovnega življenja pravi, da svetost dvojno obsega, spoznati namreč, kaj je Božja volja, in storiti, keder človek to spozna. V tem je vsa ona skrivnost, za kaj da pobožne duše tudi v velikem terpljenju in britkosti življenja uživajo neko nebeško tolažbo in sladkost. N. pr. pobožni Job, ko je na kupu gnoja ležal, poln bolečih ran in vsega premoženja oropan, od vsih zapuščen in od svoje lastne žene natolcevan, on je v teh velikih bolečinah duše in telesa izgovoril besede, ki nam tako lepo kažejo njegovo popolno vdanost v Božjo voljo; rekel je namreč: „Bog je dal, Bog je vzel, vedno bodi hvaljeno njegovo ime!“ Enako je stari Tobija, ko je vsled opravljanja del vsmiljenja oslepil, miren ostal in poln strahu božjega, ter se ni pritoževal, ampak tudi on je Boga hvalil vse dni svojega življenja. In naposled Kristus sam ni le nas učil moliti, da bi se vselej in povsod Božja volja zgodila, ampak je tudi sam tako delal; ko je bil namreč v groznem dušnem terpljenju na oljiski gori, tako da je kervav pot potil, tedaj je ves vdan k očetu molil: „Oče, ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi“. Tudi je sam očitno priznal da je prišel na svet, ne da bi svojo, ampak Božjo voljo dopolnil.

2.

Poglejmo, kako se je sveti Frančišek po zgledu drugih svetnikov, posebno pa po zgledu Jezusa Kristusa, keterega je popolnoma posnemati želel, v vseh rečeh Božji volji vdajal in jo spolnjeval. Bil je še mej svetom, ko mu je Bog v sanjah pokazal veliko palačo polno orožja in po stenah vse na okoli svitle ščite razobešene; na vprašanje, čigavo je to orožje in ta grad, dobi odgovor: „To je vse tvoje in tvojih vitezev. Prebuditvši se iz spanja misli, da mu je namen slaven vitez postati; napravi si svitlo orožje ter se napoti na Napolitansko, da bi se tam v vojski bojeval. Pa kaker

je Pavla na potu v Damasek dohitela božja milost, tako se je godilo tudi svetemu Frančišku. Na potu do mesta Spoleto zboli in neka prikazen, ki jo je po noči imel, ga je podučila, da ni v boj z mečem in sulico proti sovražniku poklican, ampak v boj proti samemu sebi sè zatajevanjem in spokornim raševnikom. Frančišek to spoznavši vsklikne: „O Gospod, kaj hočeš, da naj storim?“ Od tistega trenutka se je popolnoma izročil v Božje roke in ni imel več svoje volje, in da bi v tem stanoviten ostal, je molil k nebeškemu Očetu: „O vsegamogočni, večni, pravični in usmiljeni Bog, daj mi storiti vedno to, kar bom ko tvojo voljo spoznal, in le to hoteti, kar ti hočeš. Tako očiščen in v duhu razsvetljen bom mogel slediti tvojemu ljubljenu sinu, Jezusu Kristusu, Gospodu našemu, in po tvoji milosti naposled priti tja, kjer ti prebivaš, v sveta nebesa“. Ko je svoj red ustanovil, ni vedel, ali naj bi sè svojimi tovariši šel v samoto, da bi tam pred svetom skrit v molitvi in premišljevanju živel, ali pa naj bi šel mej svet ter delal očitno za sveto vero. Goreče je Boga prosil, naj bi mu to razodel, in Bog ga je podučil, da naj dela v zveličanje nevmerjočih duš z oznanjevanjem večnih resnic, in ko je to za Božjo voljo spoznal, je tudi precej tako storil. Nekikrat je bil zelo v dvojbi, ali bi naj vsaj on sam se posvetil molitvi, do ketere je v sebi čutil toliko nagnjenje, ali pa naj bi tudi on z drugimi svojimi brati vred šel pridigovat? Da bi mu Bog to na znanje dal, ni ga samo sam prosil, ampak priporočil je tudi bratu Siljvestru in sestri Klari, naj se v ta namen ž njim v molitvi združita, in ko mu je Bog dal vedeti, da naj gre tudi on pridigovat, je navdušen rekel: „Pojdimo v imenu Gospodovem“ in takoj je šel brez odlaganja. Serčno je želel, da bi za Jezusa in njegovo sveto vero marterništvo in smert preterpel in je zaradi tega šel trikrat mej nejevernike; naposled pa, ko mu je Bog razodel, da ga sicer hoče imeti marternika, pa na čisto drugi način, tedaj se je takoj vernil v

svojo domovino in je poterpežljivo čakal, kaj hoče Bog ž njim storiti. V vseh težavah in britkostih, s katerimi ga je Bog tu in tam obiskaval, je bil vedno mirnega duha, nigdar ni tožil ali žaloval, marveč je bil vedno vesel in zadovoljen, ker ni družega iskal, kaker da bi vse svoje misli, djanja in besede vedno podvergel Božji volji.

3.

Kako pa je v tej zadevi z nami? Kolikokrat se zgodi, da ne dosežemo, kar želimo in pričakujemo, in kako se potem čudimo, kako smo vznemirjeni, kako se vprašujemo, zakaj tako, in ne kaker smo želeli. Ako pa svoje želje nepristransko pregledamo, bomo našli, da smo v njih bolj sami sebe, kaker pa Boga iskali, da smo to ali ono želeli tudi morebiti zoper Božjo voljo. Keder nas kaka nesreča dohiti ali nas napade kaka skušnjava, kako hitro zgubimo v takih slučajih vso serčnost, kako postanemo malodušni in začnemo godernjati, češ, kako sem si to zaslužil? To je pa znamenje, da preveč sami nase zaupamo in se nočemo podvreči temu, kar je Božja najsvetejša volja. Mi hočemo, da bi se vse tako zgodilo, kaker sami želimo in da bi Bog z nami vedno tako ravnal, kaker bi nam ljubo bilo. To pa je velika zmota, v katero nas zapeljuje prevelika ljubezen samega sebe. Gorje pa tudi nam, ako bi Bog vse naše želje spolnil in naše molitve vslišal. Bodimo torej prepričani, da je nam v korist, ako se Božji volji popolnoma izročimo. Večkrat sicer z ustmi zaterjujemo Bogu: „Zgodi se tvoja volja, o Gospod!“ pa ali storimo to tudi sè sercem, ali prepustimo njemu, ki najbolj naše potrebe pozna, da stori z nami po svoji volji? To bi bilo pač lahko. Vsaki izmed nas ima svojega predstojnika, ima svojega vodnika v duhovnem življenju; ako smo tem podložni in storimo, kar ti od nas po pravici zahtevajo, s tem spolnujemo to, kar Bog od nas zahteva. In če bi tako ravnaje tudi kaj napačnega storili, krivda bi ne bila naša, ampak našega predstojnika,

ki je bil pre malo previden ali pre malo moder, ko nam je kaj tacega veleval. Po tem pravilu so se vedno ravnali svetniki in tudi mi se moramo po njem ravnati, ako hočemo tja priti, kjer so zdaj oni.

Zgled.

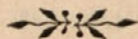
Da bomo bolj spoznali, kako se je sv. Frančišek v vseh rečeh, tudi v bridkosti in terpljenju Božji najsvetejši volji vklonil, naj nam služi sledeči dogodek. Bilo je že dokaj časa preteklo, od kar je čudovito sprejel svete rane Jezusove, ketere so mu od dne do dne huje bolečine delale. K temu se je pridružilo tudi vnetje oči, ker je tolikanj solz prelival iz ljubezni do Boga, in kaker je navadno rekel, zavaljo svojih grehov. Njegove bolečine so bile tolike, da so se enemu njegovih tovarišev prevelike zdele in je torej sodil, da Bog svojega zvestega služabnika preveč pokori. Nekega dne se ta tovariš oserči in sv. Frančišku pravi: „Oče, prosi Boga, da naj neha tolikanj te pokoriti, ker meni se dozdeva, da te preveč tepe sè svojo očetovsko roko“. Sv. Frančišek pa, ki je o telesnem terpljenju vse drugače sodil in ga je imel kaker milost in vsmiljenje božje, se je hudoval nad takim brezbožnim govorjenjem in je resno posvaril brata: „Ké bi jaz ne vedel, je rekel, da si to v svoji priprostosti in iz dobrega namena izgovoril, vedi, da bi te od sebe zapodil in bi te ne hotel več pogledati, ker si bil tako prederzen, da si Boga sodil in ga odgovornega storil za to, kar on z menoj dela“. In ko je to rekel, je v gorečnosti duha skočil sè svojega ležišča in se na zemljo vergel ter jo poljubil z besedami: „O Gospod, preserčno se ti zahvalim za vse terpljenje in bolečine, ketere si mi poslal, in če se ti dopade, pomnoži jih še stokrat, ker tolikanj bolj bodem zadovoljen in vesel, koliker bolj se nad menoj zgodi tvoja volja“. Tako je božja milost telesne slabosti svetega Frančiška spremenila v čudovito moč ljubezni do Boga, da

se mu je največje terpljenje sladko zdelo, ker je ž njim spolnjeval Božjo voljo.

Pravilo svetega Frančiška: „Ker smo svet zapustili, nam ne ostaja drugega, kaker da se potrudimo Božjo voljo spolnjevati in s tem Bogu dopasti“.

MOLITEV.

O dobri in usmiljeni Jezus! Ti si rekel, da ne vsi tisti, ki bodo rekli: Gospod, Gospod, pojdejo v nebeško kraljestvo, ampak tisti, kateri bodo spolnili voljo tvojega Očeta, o daj mi milost, da bom do smerti spolnjeval tvojo najsvetejšo voljo. Res, da rad storim vse, kar mojim željam dopada, kar me tukaj srečnega in zadovoljnega dela, pa daj mi spoznati, kar si ti govoril, da je blagor vbozim v duhu, blager njim, ki jokajo, ki so zavoljo pravice preganjani, da bom tako, o Gospod, tudi v terpljenju in nesreči Božjo voljo spolnjeval in bom mogel enkrat priti v sveta nebesa, kjer te bom hvalil na vse vekov veke. Amen.

Življenje častitljive Krescencije Kavibajrenske.

P. A. M.

VII. Poglavje.

Rešitev.

Poltretje leto vže je trajala popisana temna noč, kar je naznanil žarek upanja težko skušani devici bližnjo rešitev. Vedno se je zatekala k preblaženi nebeški kraljici Mariji, edino njej tožila svoje stiske. Slednjič se ji je prikazala „ljuba mati“, (tako je Marijo klicala), jo tolažila, spodbujala k stanovitnosti ter ji obljubila, da bo kmalu rešena vseh napadov hudobnega duha. Ob enem ji je bilo vkazano, naj roma k milostni podobi Matere Božje v frančiškanski cerkvi na leškem polju, ker tamkaj je kraj njene rešitve iz vseh stisek.

Vsa potolažena in s hvaležnim srcem je šla Krescencija k svoji predstojnici ter jo ponižno prosila dovoljenja, da opravi zapovedano romanje.

Njena prošnja ni bila vslišana, in ko je podpirana od drugih, ponovila svojo prošnjo, je morala mesto dovoljenja slišati bridka očitanja. Nobenega upanja ni imela, da bi pregovorila predstojnico in z romanjem dosegla obljubljeno rešitev. Temu ni bilo krivo vodilo, ne samostanske navade, temuč le zaslepljena in zoperna volja predstojnice.

Vender se je Bog poslužil te spačene volje za svoj namen in za veliko dušno korist svojega otroka. Mesto zaželenega privoljenja je on dal Krescenciji nekaj veliko boljšega, namreč milost in priložnost zraven ponižnosti vaditi se dalje časa tudi v pokorščini. Brez mermranja in tožba se je podverгла terdi volji predstojnice in ponižno molila tudi v tem modro in dobrotno voljo božjo. S tem je le še bolj gotovo dosegla od Boga določeni namen. Čeravno pa je bila njena rešitev po krivdi enega človeka preložena, je bilo vender to zakesnjenje v rokah božjih sredstvo, da je bilo njeno terpljenje tem zaslužniše in njena rešitev tem častitljiviša.

Kmalu je prišel trenotek, da je bila napolnjena mera terpljenja in poskušenj. Zdaj je Bog zaverigel orodje, katerega se je posluževal za svoje visoke namene in napravil popolnoma drugačne okoliščine.

Slabo vodstvo prednjice m. Terezije Šmid je prisililo p. provincijalja, da jo je l. 1707 od službe odstavil. To je edini tak slučaj v zgodovini tega samostana. Na njeno mesto je bila izvoljena sestra m. Ivana Altveger, v vsakem oziru izverstna redovnica. O njej piše p. Ot: „Bila je modra, pobožna in duhovita redovnica, ki je 34 let s toliko modrostjo in krepostjo vodila samostan, da je niso le podložne sestre častile in ljubile, temuč, da so jo tudi meščani splošno spoštovali.

To Marijo Ivano je Bog izvolil, da je modro vodila Krescencijo in ji dala priložnost vaditi se v največih in najtežavniših duhovnih vajah, po zgledu najbolj slovečih svetnikov“.

Kaker hitro je bila m. Ivana nastopila novo službo, je precej mislila na to, kako bi vbogo Krescencijo, s katero je imela vedno veliko sočutja in je zelo občudovala njene čudnosti, rešila napadov peklenskega sovražnika. Poslala jo je toraj na pobožno romanje.

Pri tem romanju se je dogodilo več čudežnih reči, katerih

ne smemo prezreti, ker so spričane ne le od m. Ane, temuč tudi od prednjice, ki je Krescencijo v tej zadevi sama sprašala.

Ko ste hotele sestre odpopotovati na šest ur oddaljeno božjo pot, je bila prednjica v veliki zadregi, ker ni imela človeka, da bi sestre spremljal in jima pot kazal. Pa kar nenadoma se oglasi neki mladenič pri samostanskih vratih in vpraša, ako hoče ketera sestra romati na leško polje, on je pripravljen jo spremljati. Sestra vratarica je naznanila prednjici to ponudbo in pristavila, da še ni nikedar videla tako ponižnega in poštenega mladeniča. Prednjica je rada sprejela to ponudbo. Dobremu ptujcu je hotela nekoliko postreči, pa on ni hotel ničesar sprejeti, temuč je rekel, da hoče sestro zunaj mesta počakati.

Tako se je tudi zgolilo. Mej potjo so večkrat skupaj molili sv. rožni venec in mladenič je znal tako lepo govoriti o svetih rečeh posebno pa o prednostih nebeške kraljice, da sestre niste čutile nobene vtujenosti in vse vesele prišle do romarske cerkve. Tukaj jima kar naenkrat zgine spremljevalec in čeravno je bila na okrog sama planjava, vender niste zapazile nobenega človeka. M. Ana je bila vsa osupnjena. „Kaj je to?“ „Kedo je bil to?“ tako je popraševala Krescencijo. Ta pa, ki je vedela, „da je dobro, skrivnost kraljevo prikrivati“, se je izognila vprašanju ter rekla, da se vže vidi samostan in cerkev, mladenič ju je vže dosti daleč spremljal in kako hvaležne morate biti dobremu nebeškemu očetu.

Molče in ginjene ste šle v cerkev, kjer je Krescencija do poznega večera klečala vsa vtopljena v molitev. Drugi dan ste bile vže na vse zgodaj pred cerkvijo ter se skerbno in pobožno pripravljale za sv. obhajilo. Po sv. obhajilu je bila Krescencija zamaknjena. Več kot eno uro je bila kar sama iz sebe, zdaj blede, zdaj vsa z erdečico oblita, tako, da m. Ana ni vedela, kaj bi o tem mislila, vsa je bila zbegana in preplašena. Krescenciji, zvesti služabnici božji, se je prikazala nebeška vsmiljena mati ter ji obljubila, da bo sicer rešena zunanjih napadov hudobnega duha, vender bo pa morala še terpeti notranje terpljenje v svojo dušno korist in dodejala je: „Ne boj se, ker te bom jaz varovala“.

Z nepopisljivo tolažbo napolnjene, ste sestre poveličevale nebeškega očeta in preblazeno devico Marijo ter se še tisti dan vernile v svoj ljubi samostan.

Krescencija je molčala o vseh nenavadnih dogodkih, pa njena tovarišica je materi prednjici vse natančno povedala, kar

je njej nerazumljivega zapazila na Krescenciji in spremljevacu ter terdila, da je ravno tako moralo biti v duši dveh učencev, ki sta šla v Emavs: njeno serce je v nji gorelo in misel, da jo spremlja angelj ali svetnik, je dosegla gotovost, ko je ta tako nenadno zginil.

Modra prednjica sicer ni mnogo cenila tega pripovedovanja sestre m. Ane; skerbno je premislila vse okoliščine in molčala. Čez dolgo časa šele je ona Krescencijo ker nenadoma vprašala, ako ve, kedo je bil tisti romar, ki jo je spremljal na božji poti. Ponižna devica se je prestrašila. Lagati ni smela, nenavadno veliko milost razodeti ji je bilo težko.

Vsa erdeča je ponižno povedala resnico, da je bil njeni posebni patron, sv. Anton Padovanski. Ko jo je prednjica še bolj natančno spraševala, ji je tudi povedala prikazen in obljubo na dan sv. obhajila.

To spremstvo sv. Antona, kaker je nenavadno, vender ni neverojetno, ker v življenju drugih svetnikov n. pr. sv. Roze iz Lime, sv. Marije Frančiške beremo podobne, da, še bolj nenavadne dogodke. Občestvo svetnikov se včasih razodene na način, ki presega razum modrih tega sveta.

Obljuba preblazene Device Marije se je popolnoma spolnila. Po oni grozni noči je napočilo jutro v duši zveste služabnice Kristusove. Moč hudobnega duha za zunanje stiske je bila sterta in ker je bila prejšnja prednjica odstavljena, so se tudi okoliščine v samostanu za njo zelo vgodno spremenile. Seveda sumničenje in krive sodbe niso popolnoma vtihnile in mati prednjica, čeravno je ona Krescencijo ljubila in bila prepričana o njenih čednostih, jih iz važnih vzrokov ni hotela zabraniti. Sploh je tudi ona ravnala ž njo sicer modro, vender precej terdo. Pri tem jo je podpiral p. provincijalj, ki ji je naročil, naj vadi Krescencijo v zatajevanju in ji včasih, tudi ke bi bila nedolžna, naloži terdo in sramotivno pokoro in nobene prijazne besede ne reče.

Ta naredba p. provincijalja je bila prav primerna, da, potrebna; zakaj duše, ki hodijo po tako nenavadnih potih, morajo biti hudo skušane, da se more z gotovostjo soditi, kekega duha so. Ponižnost in pokorščina je najboljša poskušnja duhov in vaja v teh čednostih najboljše sredstvo k napredku v popolnosti. Tako je imela Krescencija prilike dovolj vaditi se v junaških čednostih in varovati se napuha.

Težje je bilo materi prednjici po tej naredbi vkazovati, kot Krescenciji vkaz spolnjevati. Toda pokorščino in prepričanje ko-

liko to ljubi sestri koristi, ji je dajalo gotovost, da sam Bog tako hoče. Še v poznejših letih je včasih pripovedovala drugim sestram, da ne verjame, da bi bil kedo na vse strani in tako hudo poskušan kot je bila Krescencija.

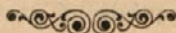
Večkrat je bila v strahu, da je pravo mero prestopila in da bo Krescencija zgubila serčnost. Ta pa je najhujše poskušnje vedno lahko prestala, vedno je bila zadovoljna in vesela, tako, da se je sama prej naveličala zapovedovati, kaker ona slušati. Pozneje bomo o tem še več slišali in ob enem videli, kako je Bog tako očitne čednosti čudovito poplašal in razodel.

Kaker uči sv. Avguštin, se more resnica en čas prikrivati ali zmagati se ne da; temuč toliko bolj svetlo se razodene, kolikor bolj jo je hudobija in nevednost zakrivala. To se je pokazalo tudi pri Krescenciji. Vsi pomislili, ketere so imeli njeni predstojniki, posebno zarad mnogih zamaknjenj in razodevenj, so morali zginiti, ker je sam Bog očitno za njo pričal. Tega se je prepričal posebno mej drugimi provincijalij p. Boštjan Hes na naslednji način.

Ko je on l. 1716 pregledaval samostan in še ni bil popolnoma gotov, kakega duha je služabnica božja, je mislil, da sme od Boga samega pričakovati poterdila njenih čeznatornih milosti.

Ko je bil ravno sam v celici in hotel neko pismo zapečatiti, mu pride na misel: „Ako mi zdajle Krescencija nepoklicana prinese gorečo luč, po tem bo to za me znamenje, da jo vodi Duh božji“. V mislih samo ji vkaže, naj mu prinese luč. Kmalu na to poterka na vrata in Krescencija stopi z gorečo svečo v celico. Premagal je svojo osupnjenost in rekel: „Krescencija, kaj pa je to? Pri belem dnevu mi prineseš luč?“ Ona odgovori: „Prečastiti! Ali niste zahtevali goreče sreče, da bi pismo zapečatili? Mene je nekaj gnalo, da sem vam jo prinesla“. P. provincijalij ji ne reče nobene besede, vendar je prednjici in drugim sestram, popolnoma prepričan, povedal ta dogodek in rekel: „Krescencija je v resnici in prav pobožna; Bog je ž njo in jo vodi“.

Ke bi tudi mi pri svojih lahkih poskušnjah imeli le nekoliko terdne vere in ponižnosti, potem bi mogli po tem kratkem terpljenju z veselim srcem ponoviti besede sv. pisma: „Bog, ti se ne veseliš našega poglobljenja; ker za hudim vremenom tiho narediš in za jokom in plakanjem z veseljem napolniš. Tvoje ime, Bog Izraeljev, bodi česčeno vekomaj!“

O angeljih.

(P r i r e d i l F r. M a j d i č).

V. Razmerje dobrih angeljev do Boga in do ljudi v obče.

Blaženi duhovi angeljski neprenehoma časte in slavijo Boga. Da njega uživajo in poveličujejo, v tem je vse njih življenje, vsa njih blaženost. Iz ljubezni do Boga in iz gorečnosti za njegovo čast skušajo tudi v nas vse dobro gojiti in množiti. Čim več ljudi se zveliča, tem več bo častivcev božjih, tem večja slava bo donela stvarniku. Zato si dobri angelji prizadevajo na vso moč, da nas pripeljejo v sveti raj. Kot božji poslanci nas varujejo od zibeli do groba ter nam pomagajo doseči naš namen.

Najočitniše se razodeva njih delavnost za božjo čast in našo večno srečo ob izverševanju dela človeškega odrešenja. Peklenska kača je v raju zapeljala naše prve stariše. V Adamu je grešil ves človeški rod. Mi vsi smo zapadli sužnosti vojvode tega sveta. Že se je veselil „oče laži“, da je skazil načert Bogu, ki je vstvaril človeka za nebesa. Vsemogočni pa je sklenil drugače ter obernil njegovo hudo dejanje sebi v čast in nam v korist. Ljubezen Božja je zasijala še v jasniši luči, ko je prišel sam Sin Božji razdevat delo satanovo. Hudobni duh je v raju na drevesu zmagal in storil Adama nesrečnega. Zveličar, drugi Adam, je peklenkega zmaja premagal na lesu sv. križa.

Pri tako imenitnem delu se je Bog posluževal angeljev za svoja poslanstva. Nadangelj Gabrijelj je naznanil Zahariju, da bo dobil sinu; njegovo ime naj bo Janez, on bo predhodnik Mesijev. Gabrijelj je oznanil Devici, da bo po moči sv. Duha postala mati včlovečene Besede. Angelj se je v spanju prikazal deviškemu ženinu sv. Jožefu ter mu velel, naj vzame k sebi zaročeno si nevesto Marijo.

Ob dopolnitvi časa je rosilo nebo željno pričakovanega zveličarja sveta, nad katerim so se izpolnile prorokbe. V merzli noči se je rodil davno napovedovani odrešenik, in tedaj se začuje nad betlehemskimi ledinami vbrano petje nebeških duhov: „Č a s t

Bogu na visokosti in mir na zemlji ljudem, ki so dobre volje“. (Luk. 2, 14). Angelj v nebeški svitlobi naznani bogoljubnim pastirjem na nočnih stražah veselo sporočilo o rojstvu božjega deteta, katero bodo našli v bornem hlevu „v plenice povito in v jasli položeno“. Ko je Herod detetu Jezusu po življenju stregel, prikaže se Jožefu zopet angelj v spanju in mu veli, naj vzame dete in njegovo mater in beži v daljni Egipet. Od tam mu vkaže verniti se po Herodovi smerti. Jezus se v puščavi posti štirideset dni ter premaga skušnjavca; in glej, angelji pristopijo ter mu strežejo. Angelj potolaži in pokrepča zveličarja na Oljiski gori. Pri njegovem vstajenju pride angelj z nebes, odvali kamen, straži grob in potolaži žene: „Ne bojte se. Vstal je“. (Mat. 28, 5. 6). Angelj je prvi klicar zmage nad peklom. Angelji slávijo vnebohod Kristusov.

Ko ga oblak zakrije in odtegne očem žalujočih apostoljev, pristopita dva angelja, kaker dva moža v belih oblačilih ter pravita enajsterim: „Možje Galilejci, kaj stojite in gledate v nebo? Ta Jezus, ki je bil vzet od vas v nebo, bo prišel tako, kaker ste ga videli gredočega v nebo“. (Dejanje apost. 1, 11).

Na sodnji dan bodo prišli vsi angelji kot spremljevalci sodnikov, in opravljali bodo svojo službo. „In takrat se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega na nebu, in tedaj se bodo jokali vsi rodovi na zemlji in bodo videli Sinu človekovega priti v oblakih neba z veliko močjo in veličastvom. In bode poslal svoje angelje s trobento in z velikim glasom, in zbrali bodo njegove izvoljence od štirih vetrov od kraja do konca neba.... In zbrali se bodo pred njim vsi narodi, in jih bode razložil, kaker pastir loči ovce od kozlov“. (Mat. 24, 30. 31; 25, 32). Na drugem mestu pravi sv. pismo: „Tako bo ob koncu sveta: Angelji pojdejo ven in bodo odločili hudobne iz srede pravičnih; in jih bodo vergli v peč ognja; tam bo jok in škripanje z zobmi“. (Mat. 13, 49. 50).

Angelji zveršujejo včasih strašne kazni na božje povelje. Asirski kralj Senaherib je oblegal z velikansko vojsko mesto Jeruzalem, kjer je vladal pobožni kralj Ezechija. V zaupljivi prošnji se oberne stiskani kralj h Gospodu bojnih trum, ki mu obljubi pomoč. Bog pošlje po noči angelja morivca nad vojne čete Senaheribove. „Šel pa je ven angelj Gospodov

in je pobil v asirskem stanišču stopetino sedeset tisoč mož. In ko so zjutraj vstali — in glej — vse polno merličev“. (Iz. 37, 36).

Angelji so tudi posredovali in pospeševali takoj v začetku apostoljsko delo v sv. cerkvi Kristusovi. Ko so namreč apostolji po prihodu sv. Duha jeli nevstrašeno oznanjevati Mesijo od mrtvih vstalega, so jih vergli Judje v ječo. Angelj Gospodov pa jih je otel iz zapora ter jim naročil: „Idite, nastopite in govorite v templju ljudstvu vse besede tega življenja“. (Dejanje apost. 5, 10). Sv. Petra, prvega papeža, je rešil angelj iz ječe.

Po besedah proroka Danijela je bil nadangelj Mihaelj varih stare judovske shodnice; pri proroku beremo: „Nihče mine pomaga v vsem tem, kaker Mihaelj vaš knez“. (Dan. 10, 21). Njega tudi sv. cerkev časti kot svojega zaščitnika v boju zoper temne sile.

Iz mnogih mest sv. pisma sklepajo cerkveni očetje, da ima razun sv. Cerkve tudi vsako kraljestvo, vsak narod in sploh vsaka vrejena človeška družba svojega angelja v varstvo in pomoč. Sv. Ambrož terdi, da oživljajo angelji vse podnebje, vso suho zemljo in morje ter varujejo dediče nebeškega kraljestva.

Ko se je Adam v raj vperl Bogu, vperla se je njemu in njegovim mlajšim narava. Kot kazen za greh nas povsod obdajajo telesne in dušne nevarnosti. Težavna je naša pot iz tujine v nebeško domovino. Pa Bog nas v težavah in nevarnostih ne pusti osamljenih. „Svojim angeljem je zapovedal zavoljo tebe, da te varujejo na vseh tvojih potih. Na rokah te bodo nosili, da kje se svojo nogo ne zadeneš ob kamen. Hodil boš po gadih in baziliskih in teptal leva in zmaja“. (Ps. 90, 11—13). Očak Jakop je na svojem potu v Mezopotamijo videl v spanju „lestvico, ki je na zemlji stala in se z verhom neba dotikala, in angelje Božje po nji gori in doli hodeče“. (I. Mojz. 28, 12). Pomen te prikazni je, da angelji vedno občujejo s svetom in skerbe za naše blagostanje.

Angelji nas podpirajo v vseh okoličnostih življenja. Ljubijo nas priserčno in nam želijo vse najboljše. Ker smo tudi mi sinovi nebeškega Očeta, zato komaj čakajo, da bi prišli z njimi

vred prepevat: „Svet, svet, svet je Gospod Bog vojnih trum“. (Iz. 6. 3). „Velika je čast duš, da ima vsaka od svojega početka sem angelja, kateri ji je poslan za variha“, pravi sv. Hijeronim. Visoko je dostojanstvo naše duše, katero varujejo nebeški knezi.

Ker Bog „hoče, da bi bili vsi ljudje zveličani in bi prišli k spoznanju resnice“ (I. Tim. 2, 4), zato vsakemu vse stori, kar mu je v ta namen potrebno. On, „ki daje svojemu soncu sijati na dobre in hudobne in dežiti na pravične in krivične“ (Mat. 5, 45), on pošilja tudi svoje angelje pobožnim, da jih varujejo greha, brezbožnim pa, da jih navajajo na pravo pot. Vsak človek ima svojega angelja variha, ki ga ljubeznjivo spremlja po potu življenja.

(Dalje prih.)

Sveti Janez Kerstnik de la Salle in njegovi „šolski bratje“.

II. Razširjevanje „šolskih bratov“.

Vstanovljenje „šolskih bratov“ in njih prvo razširjevanje ni bilo brez težav. Dobri vspehi njih odgojevalnega in učnega načina in pritiskanje v njih zavode je zbudilo nevoščljivost takorimenovanih učiteljev pisanja, ki so si upali celo sè silo napadati šolske brate. Drugi sovražniki nove skupščine so bili tisti, ki so bili ali skrito ali očitno vdani Janzenijevi krivi veri. Nadškof pariški, kardinalj Ludovik Anton Noeljski (de Noailles), sicer dober in pobožen, vendar nepremišljen, omahljiv in termast mož, je hotel celo ne le, da se naj Lasaljski odstavi od predstojništva, temuč zahteval tudi prenaredbo postav skupščine. Bratje pa so se vperli v obeh rečeh. Lasaljski sam je iskal tolažbe in okrepčanja v molitvi. Ko je 7. aprila 1719 v Šent Jonu vmerl, je bila njegova skupščina že tako močna, da je bila v stanu po človeški sodbi tudi najhujšim nevihtam se vstavljati. Imela je 27 hiš in 274 bratov, ki so učili 9885 učencev v 122 razredih; 26 hiš je bilo na Francoskem, ena pa v Rimu.

Po smerti svetega vstanovnika se je skupščina kmalu še dalje razširila, zlasti po Francoskem, pa tudi po unanjih deželah.

Ko je 13. februarja 1790 francoski narodni zbor izdal določbo ali dekret zoper samostane, je učilo okoli tisoč bratov v 550 razredih 36000 učencev. Velika francoska revolucija je bila huda skušnjava za skupščino. Od vseh strani preganjani in ovirani v svoji ljudoljubni delavnosti so sklenili bratje bežati na Laško, kjer so imeli tri hiše. Pa tudi tja so priderli francozi leta 1798 ter vnovič razporedili brate; od skupščine, pred kratkim še tako cvetoče in razširjene, je ostalo le nekaj ostankov.

Leta 1803 je bilo bratom, ki so na Francoskem živeli, mogoče zopet se zbrati in naslednje leto so se smeli prikazati spet v svoji redovni obleki. Glavni sedež skupščine je bil zdaj Lijón; vendar se je že pod bratom Žerbodom, ki je bil od leta 1810 do 1822 vesoljni predstojnik, prestavil spet v Pariz, kjer je bil kralj Ludovik XVIII. podaril šolskim bratom veliko hišo v predmestju Št. Martin. Ob volitvi brata Žerboda je štela skupščina 41, ob njegovi smerti leta 1822 pa že 143 hiš, 22 več ko ob začetku revolucije.

Od tedaj nadalje je razširjevanje skupščine stanovitno rastlo; leta 1874 je bilo v 1191 hišah 10235 bratov, ki so učili 388000 gojencev. Nazaj pa je šlo število učencev, ko so se občinske in državne šole na Francoskem izročile posvetnim učiteljem; leta 1895 je bilo v 1442 hišah 14141 bratov s 324180 učenici. Vendar se število učencev v poslednjem času zopet povzdiguje.

Zunaj Francoskega je našla skupščina vhod v Belgijo, Italijo, Španijo, Avstrijo, evropsko in azijsko Turčijo, Indijo odsprednjo in odzadnjo, severno in južno Ameriko, severno Afriko in afrikanske otoke Madagaskar, Réunion in Mavricij, tako, da je zdaj razširjena skoraj po vsem svetu.

V Avstrijo je poklical šolske brate leta 1857 minister grof Leon Thun, ter jim izročil vodstvo c. kr. sirotnice za dečke na Dunaju IX. Od tod so se razširili po raznih krajih avstrijsko-ogerske monarhije. Konec leta 1896 je štela avstrijsko-ogerska okrajina 16 hiš s 300 brati, ki so v 17 šolah učili 3000 učencev. Posebne zasluge za povzdigo te okrajine si je pridobil frater Marijan († 1888), okrajni vizitator za Belgijo, Nemško in Avstrijo, mož, ki je bil ravno tako izkušen predstojnik, kaker izversten šolnik.

III. Nekoliko iz zgodovine skupščine.

Svetemu ustanovniku se je zdelo namenu primerno, da bi bratje še pred njegovo smertjo iz svoje srede si izvolili vesoljnega predstojnika. Vendar se mu je posrečilo še le po velikem

trudu, da jih je k temu pripravil. Volitev se je zveršila 8. majnika 1717 na vesoljnem zboru v Št. Jonu, kamer je bil sklical svetnik 16 najznamenitish bratov. Izvoljen je bil brat Barthélemy. Da mu polajšajo vodstvo skupščine, so mu dali tudi dva pomočnika ali azistenta. Brat Bartélmij je opravljal svojo službo od leta 1717 do 1720. Njegov naslednik je bil brat Timotej, ki je vladal skupščino od 1720 do 1751. On se je trudil za deržavno in cerkveno poterjenje družbe. Pervo je dosegel po patentu Ludovika XV. leta 1725; ž njim je bila družba priznana ko postavno telo. Cerkveno poterjenje ji je podelil pa papež Benedikt XIII. s pismom ali bulo „In Apostolicae sedis solio“ leta 1725; s tem je bila vstanova sv. Janeza Kerstnika Lasaljskega povzdignjena na stopnjo „Congregationis religiosae“.

Od leta 1751 do 1767 je bil vernovni predstojnik brat Klavdij, od 1767 do 1777 brat Florencij. On je prestavil glavni sedež skupščine v Pariz. Ob njegovem času so prišli šolski bratje v Ameriko (na otok Martinik).

Pod bratom Agatonom, ki je bil vesoljni predstojnik od 1777 do 1793 se je pomnožilo število azistentov na 4, tudi se je mariskaj modrega vkrenilo v ta namen, da bi se vzgojile dobre učne moči. Ko se je bližala revolucija, je skušal vesoljni predstojnik z veliko previdnostjo zagotoviti obstanek skupščine. Vender so 18. avgusta 1792 izrekli brezbožni rogovileži, da je skupščina vzdignjena. Mnogo bratov je zgubilo glavo pod sekiro giljotino. Brat Agaton je 18 mesecev zdihoval v zaporu v Parizu ter je bil oproščen še le po padcu grozovitega Robespiera. Tudi njegov prednik, brat Florencij, ki se je bil odpovedal častni stopnji vesoljnega predstojnika in potem bil direktor ali vodja v Avinjonu, je moral prestati mnogo grozovitosti.

Brata Frumencija je papež Pij VI. leta 1793 določil za začasnega namestnika vesoljnega predstojnika in po smerti brata Agatona so ga priznali sploh za vesoljnega predstojnika. Pod njim se je skupščina na novo vstanovila; bratje so se, podpirani od nadškofa in kardinalja Jožefa Feša, v Lijonu zopet zbrali, tako da je bilo mesto Lijon nekaka druga zibel skupščine. Papež Pij VII. je leta 1805 sam blagoslovil domačo kapelo šolskih bratov lijonskih. Napoleon je dovolil skupščino leta 1808.

Od leta 1810 do 1822 je bil na kermilu brat Žerbód; pod njim se je sedež vesoljne vlade spet prestavil v Pariz; skupščina je odperla 142 novih zavodov. Pod njegovim naslednikom, bratom

Viljemom (1822—1830) se je skupščina nekaj let mirno razvijala. Brat Anaklet (1830—1838) je pomnožil število azistentov na 6 ter vpeljal v šole razna zboljšanja.

Brat Filip je vodil skupščino v težkih časih (1838—1870) z velikim uspehom. Ne samo, da je skupščino razširil daleč po izobraženem svetu, trudil se je tudi brez nehanja, da so njegovi podložni napredovali v duhovnem življenju in v učiteljski spretosti. Leto 1848 je vsekalo skupščini mnogo težkih ran. Ob nemško-francoski vojski 1870 in 1871 so šolski bratje stregli po bolnišnicah; brat Filip je ponudil vse hiše svoje skupščine za bolnišnice in samo v glavni v Parizu se je zdravilo 1000 ranjenih. Po groznih dneh pariške komune je delal br. Filip na novo za vterjenje in razširjenje svoje skupščine. ōokler je 7. prosinca 1874 v starosti 82 let vmerl.

Njegovi nasledniki so bili od leta 1874 do 1875 brat Janez Olimp, od 1875 do 1884 brat Irlid, od 1884 do 1897 brat Jožef. Sedanji verhovni predstojnik skupščine je brat Gabrielj Marija, izvoljen 19. marcija 1897. Tudi ti so z raznimi koristnimi določbami lepo skerbeli za napredek svojih podložnih.

IV. Nekoliko o vstavi in vravnavi skupščine „šolskih bratov.“

Udje skupščine so učeči in slúžeči bratje in sicer z večnimi, triletnimi in enoletnimi obljubami, nastavljeni novinci (v drugem letu poskušnje) in pravi novinci. Na mašništvo bratje ne smejo namerjati; mašniki, dijakoni ali subdijakoni se ne smejo sprejemati v skupščino. Hiše „šolskih bratov“ so dvojne, namreč tiste, ki so namenjene vzgojevanju redovne mladine, in pa šole za druge učence. Za vzgojevanje redovnega naraščaja mora imeti vsaka okrajina tri razne hiše, namreč „juvenat“, kjer se uče in vzgajajo dečki ali mladeniči, ki žele vstopiti v skupščino, novicijati, kjer prebijejo prvo leto po sprejetju, da se privadijo redovnega življenja, in školastikat, kjer se uče za učitelje. Školastikat se mora po raznih krajih ravnati po predpisih, ki veljajo v tistih deželah za učiteljske pripravnice. Šolske hiše, mesta prave delavnosti šolskih bratov, se dele tudi v tri verste, eksternate, kjer učenci zunaj stanujejo, internate, kjer stanujejo učenci notri, in polpenzionate (menda, kjer imajo le nekateri učenci noter stanovanje in hrano).

Šolski bratje delajo navadne tri redovne obljube pokorščine,

vboštva in čistosti in ko četerto obljubo stanovitnosti in brezplačnega podučevanja vbozih. Le papež jih more odvezati od teh obljub. Življenje jim je po raznih predpisih natanko določeno; vse mora biti skupno, bolj kaker pri kateri koli drugi cerkveni družbi. Obleka je za vse enaka, preprost dolg habit in plašč iz črnega sukna, neka posebnost ste dve beli platneni tablici, ki jih nosijo pod vratom po načinu francoske duhovščine.

V. Nekoliko o namenu in delavnosti skupščine „šolskih bratov“.

Namen skupščine je na znotraj prizadevanje po popolnosti. Temu namenu služijo mnoge pobožne vaje, zlasti premišljevanje zjutraj in zvečer, splošno in posebno izpraševanje vesti, vsakoletne 8dnevne duhovne vaje za vse ude, tritjedenske ali mesečne za tiste, ki hočejo delati obljube, ali časne ali večne. Namen skupščine na zunaj je razširjevanje kraljestva Kristusovega na zemlji po kerščanskem vzgojevanju otrok, kaker pravi prvo poglavje vodila: „Bratje imajo šolo zato, da se otroci, ki so od jutra do večera pod nadzorstvom učiteljev, od njih uče lepega življenja, ko jih ti podučujejo v skrivnostih naše svete vere, ko jim vlivajo kerščanska načela ter jim takó dajó primerno odgojo.“

Ko glavne pripomočke v dosego namena odgoje zaznamenjuje vodilo molitev, poduk, čuječnost in dober zgled. Šolski bratje skušajo torej delavno življenje združiti s premišljevalnim.

Delavnost skupščine se razteza na poduk in odgojo dečkov in mladeničev, zlasti meščanskega stanu, ki jim imajo vsak dan pol ure razlagati kerščanski nauk in jih navajati h dejanskemu kerščanskemu življenju. Razen začetnih šol pa vodijo šolski bratje tudi meščanske, obertne, nedeljske, nadaljevalne, kmetijske, realne in tergovske šole, učiteljske pripravnice, sirotnice, pribežališča rokodelskih učencev, dijaška stanovanlišča (konvikte), gluho-nemice, razna katoliška društva in skupščine zlasti mladinske zaveze; tudi v unanjih misijonih so že nastopili.

Na slovstvenem polju so se poskusili z izverstnimi uspehi. Sicer z bogoslovjem ko znanstvom skupščina nima opraviti; sveti ustanovnik je celo prepovedal bratom latinski jezik se učiti. S tolikanj večo pridnostjo se uče katehetike, razlage katehizma i. t. d.

Obilno je število šolskih knjig, ki jih je izdala skupščina, mnoga dela o branju in pisanju, računstvu in merstvu, zemlje-

pisju in zgodovini, svetovni, cerkveni in svetopisemski, o slovnici in naravoslovju, o poduku gluhonemih i. t. d. V poučenje šolskih bratov, kako učiti in vzgojevati mladino, izhajajo v skupščini posebni časopisi na Francoskem, v Belgiji in Ameriki, v Parizu tudi poseben mesečen list za mladinske zaveze.

Razen tega so bratje pridni sodelavci pri francoskem tjedenskem listu „Kerščanska vzgoja“ (L'Education chrétienne), jako praktičnem časopisu za ljudske in realjne šole, in pri raznih drugih šolskih časopisih.

*
* *

Iz povedanega vidimo pač, da je Bog delo sv. Janeza Kerstnika Lasalskega jako obilno blagoslovil; prepričani moramo biti celo, da je to naravnost delo božje previdnosti, ki je hotela katoliškemu ljudstvu ob času, ko mu preti velika nevarnost od posvetnih šol, preskerbeti v vsakem oziru izverstnih začetnih učiteljev. Da sovražniki svete vere take učitelje zlasti sovražijo in preganjajo, temu se ni čuditi, in da se ne vstrašijo tudi najgrozovitiših pomočkov, da bi jih odpravili, to kaže najnovejša zgodovina. Komu ni znano, kaj so delali nekako lani osovrej z vbogim bratom Flamidienom v Lilju, s kako silo so ga dolžili najgerjega, mutastega greha in najgroznejšega vmora? Namen je očiten. Spodkopati so hoteli zaupanje kerščanskega ljudstva do šolskih bratov in s tem vničiti vso skupščino in ob enem druge podobne ž njo. Hvala Bogu, nedolžnost peklensko obrekovanega in toženega brata se je sijajno izkazala, satanska namera se ni posrečila, za zdaj vsaj ne! Da bodo pa brezbožniki nadalje počivali, tega seveda ne smemo pričakovati. Res se že napoveduje, da misli francoski naučni minister izdati vkaz, da ima nadalje vsak francoski otrok hoditi v državne šole. S tem bi bila šolskim bratom in njim podobnim skupščinam, moškim in ženskim, naenkrat vstavljena vsa dosedanja delavnost, vsa katoliška mladina na Francoskem v odgojo izročena brezvercem. Upajmo, da na prošnjo svojega novega svetnika, Janeza Kerstnika Lasalskega, Bog ne bo pripustil, da bi tolika nesreča zadela vbogo kerščansko ljudstvo! Morebiti bi smeli po pravici misliti celo, da se bo s povzdignjenjem vstanovnika tudi vstanova, skupščina šolskih bratov, povzdignila do novega verhunca ter razširila dalje in dalje po deželah, koder je bila do zdaj malo znana, ali morebiti celo popolnoma neznana. Kako bi koristna ali naravnost potrebna bila po naših krajih, tega se moramo pač vsak dan bolj

prepričati. Zato molimo : O Bog, tudi slovenskim mladeničem, ki imajo zmožnosti in veselje za lep učiteljski stan, tudi njim vdihni poklic v častitljivo skupščino „šolskih bratov“ ! V ta namen prosí za nas, sv. Janez Kerstnik Lasaljski !

„Zakaj bi prosil, ker ne prejmem !“

Dokler živimo v tej solzni dolini, imamo vsak svoje reve in nadloge ; radi bi se jih znebili, radi bi živeli brez vsakega križa in težave, kaker Adam in Eva pred grehom v raj. Tožimo se drugim čez svoje križe, da bi si serce nekoliko olajšali ; in neketeri bi nam radi pomagali, pa ne morejo ; drugi bi nam lahko, pa nečejo. Zato bi bilo za nas naj boljše, da bi se s psalmistom tudi mi ozirali proti nebesam : „Svoje oči vzdigujem na gore, od koder mi pomoč dohaja“ (ps. 120), da bi prosili Boga, ki nam more pomagati v vsaki potrebi. Ali pogosto slišimo govoriti duše in tudi take, ki bi bile rade pobožne : „Prosila sem, pa nisem prejela“. Morebiti si tudi ti tak, biagovoljni bravec, morda tudi ti praviš : „Tolikokrat sem že prosil, devetdnevnice opravljal, tudi zaobljubil sem se, pa nisem prejel, kar sem prosil. Zakaj bi tedaj še molil ?“ Ako res nisi bil vslišan, kaker praviš, si pač sam kriv ; ali si prosil kako stvar, ki bi ti škodila, ali pa si slabo prosil.

Morebiti je bilo krivo, da nisi prejel, to, ker živiš v smertnem grehu in ga nečeš zapustiti. Ako si se z Bogom skregal in ga neskončno razžalil, kako si si tudi upal prositi ? saj bi se ne upal še svojega telesnega očeta, s katerim si se ravno kar skregal. Poslušaj, kaj pravi prerok Jeremija : „Napačno smo delali, in k jezi te dražili ; zato se ne daš sprositi“ (Žalost. pes. 3.). Po preroku Izaiju pa govori Bog sam : „Če tudi pomnožujete molitev, vas vendar ne bom vslišal ; zakaj vaše roke so polne kervi“. (1, 15.) In dalje pravi ta prerok : „Glej, roka Gospodova ni okrajšana, da bi ne slišal ; temuč vaše hudobije vas ločijo od vašega Boga, in vaše pregrehe skrivajo pred vami njegovo obličje, da ne vsliši. Vaše roke so namreč s kervjo omadeževane, in vaši persti s krivico ; vaše ustnice marnjajo laži, in vaš jezik krivico govori“ (59.). Ako so tudi tvoje roke polne kervi, tatvine in goljufije ; ako je tvoje serce polno napuha, lakomnosti, nečistosti, nevošljivosti,

jeze in sovraštva ; ako z jezikom opravljaš, obrekuješ, lažeš, nesramno govoriš ; ako bližnjemu delaš škodo, storjene škode nečeš popraviti, greha ne zapustiti in ne se-poboljšati, potem si sam kriv, da te Bog ne vsliši. Ako hočeš tedaj prejeti, kar prosiš, sovraži in zapusti greh in spravi se z Bogom z dobro spovedjo, ali se vsaj skesaj svojih grehov, ke bi ne mogel berž opraviti sv. spovedi.

Mnogi prosijo, pa ne prejmejo, ker ne vedo, kaj prosijo. Sveti apostelj Pavel je prosil Kristusa, da naj ga reši satanovega nadlegovanja, ali ni bil vslišan. Kristus mu je namreč rekel : „Dovolj ti je moja milost“ (2. Kor. 12). Zebedejevima sinoma je Jezus kar naravnost povedal : „Ne vesta, kaj prosita“ (Mat. 20). Ravno tako bi lahko rekel Jezus mnogim dušam : „Ne veste, kaj prosite“. Ke bi videl in prebral vse prošnje, ketere pošiljajo ljudje Bogu po Materi božji, svetem Antonu Padovanskem in drugih svetnikih, bi se čudil in sam pri sebi rekel : Kako morejo prositi Boga kaj takega. česer si ne bi upali prositi glasno pred ljudmi. Mnogi prosijo take reči, ki bi jim škodile, ke bi jih prejeli, kaker se bere, da se je zgodilo nekemu dekletu, ki se je mislila Bogu posvetiti, vedno devištvo mu obljubiti in v samostan iti. Ali ker je bila radovedna in je dolgo postajala pri oknu, je pozabila na samostan in devištvo, misliti je začela na možitev. Slišala je, da dobi dekle takega ženina, kakeršnega si želi, ako se priporoča sveti Katarini devici in marternici. Začela je prositi to svetnico, da naj ji dobi moža po njeni želji ; 24. listopada, dan pred sveto Katarino, je prav goreče prosila pred kipom (podobno) sv. Katarine, kar pade kip na tla in si odlomi glavo. S tem ji je hotela svetnica pač povedati, da naj ne prosi take reči ; ali dekle ni hotela spoznati božjega opomina ; prosila je še dalje in vslišana je bila. Moža je našla po svoji želji in se poročila z njim. Po poroki se je peljala v moževo hišo. Ali ko se je pripeljala tja, stopi z voza tako nesrečno, da je padla in si vrat zlomila. Vmerla je, preden je stopila v hišo moževo, ketero si je izbrala namesti samostana.¹⁾ Kaj takega ali enakega si že morebiti tudi ti prosil. Kaker ne da dobra mati svojemu otroku noža, kruha pa, ako jo prosi, ravno tako in še veliko bolj nam ne da vsegavedni in neskončno modri Bog, kar bi nam škodilo, ako bi prejeli. Ako pa prosiš Boga, da bi mogel spoznati in obžalovati svoje grehe, se jih dobro spovedati in

¹⁾ Segneri, cristiano instruito part. 3. ragion. 3.

poboljšati se, ali ako prosiš, da bi se grešniki spreobrnili in zveličali, se lahko zanašaš, da bodo vslišane tvoje molitve. Tudi časnih reči smeš prositi, kaker zdravje, srečo pri živini, kupčiji, dobro letino, ali kako drugo reč, pa vsakikrat reci: ako Bog hoče, ako mi bo ta reč pomagala k zveličanju; s Kristusom reci: „Oče, ako hočeš, vzemi ta kelih (križ, nadlogo ...) od mene; vendar ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi“ (Luk. 22, 42.).

Prosi pa sè zaupanjem. Zakaj sveti apostelj Jakob pravi: „Kedor se pomišlja ... naj tedaj ne misli tak človek, da bo kaj prejel od Gospoda“ (1, 6 in 7.). In Kristus sam pravi pri svetem Matevžu: „Vse, kar koli prosite v molitvi, ako verujete, bote prejeli“ (21, 22.). Ako terdno veruješ, da boš vslišan, se ne boš naveličal in nehal moliti, čeravno nisi precej vslišan. Stanovitno prosi, kaker uči sveti apostelj Pavel: „Bodite stanovitni v molitvi“ (Kološ. 4, 2.). Pa boš morebiti rekel: „Že dolgo prosim, pa še nisem prejel“. Poglej pa nekoliko, kako moliš? Nisi morebiti mej molitvijo dremal, oziral se, raztreseno molil, iz same navade, da ni vedelo serce, kar si z jezikom izgovarjal? Kako naj bi vslišal Bog tvoje prošnje, ko še sam ne veš, kaj prosiš, ko moliš? Ako si do zdaj tako molil, se ne toži, da nisi vslišan, temuč sam sebe toži in začni moliti pobožno, goreče, stanovitno in vdan v voljo božjo.

P. A. F.

Kitajske grozovitosti.

Velikansko staro cesarstvo kitajsko je bilo videti, ni še tega davno, kaker bi bilo vže popolnoma opešalo. Eyropske velike deržave so že mislile, kako bi si ga mej sabo razdelile; vse ena čez drugo so si začele prisvajati loke ali pristanišča ob tankajšnjim Rumenem morju. Da bi šlo lažje in vsaj na videz po pravičnem potu, so rekli evropci, da hočejo tiste kraje najeti za toliko in toliko let. Tako je dobila Nemčija svoj Kjao - Čav, Rusija svoj Port Artur in pravico, da sme zidati do tja železnico po kitajski zemlji; Angleži so si izbrali Vej-haj-vej, pa zraven vperli poželjive oči v najrodovitniše južne dežele kitajske ob veliki reki Jan-ce-kjan. — Tudi Italijani bi bili radi kaj dobili, ali se jim, kaker po navadi, ni posrečilo, Kitajci se jih niso zadosti bali.

Ščasoma pa je Kitajcem zrastel pogum tudi nasproti drugim tujcem; najberž so že kako kaj zvedeli, kako slabe so se poka-

zali mogočni Angleži nasproti vbogim Burom dolu v južni Afriki, in tako so si mislili, če se tam tistih nekaj tisoč Burov tako krepko vstavlja vsej obili angleški vojski, pa bi mi, ki nas je 400 milijonov, pustili, da nam tujci kos za kosom odkerhnejo od naše zemlje? Res se je naglo razširila sicer že stara zarota proti tujcem po vsem cesarstvu; najprederzniši, najbolj divji ljudje so se ji vsi pridružili. Tej svoji družbi dajejo sami ime velikega noža, pa ker si je težko zapomniti kitajska imena, so jih Angleži začeli imenovati *boxers* in pod tem imenom, namreč *bokserji*, so znani zdaj tudi pri nas. Bokserji so hudi ljudje, ki ne poznajo razločka mej tujci, ki prežijo na kitajski denar in kitajsko zemljo, in nedolžnimi misijonarji, ki žele vsem edino le dobro. Ob enem ž njimi napadajo pa tudi svoje rojake, ki so sprejeli kerščansko vero, in z največo okrutnostjo morijo brez razločka mlado in staro. Brez števila misijonarjev in koliko še le domačih kristijanov so že pomorili, koliko hiš in cerkva jim poderli in požgali! Bati se je, da bo, če še ni, popolnoma zaterta na Kitajskem katoliška vera. Sveti oče v Rimu so silno v strahu in priporočajo molitve, da bi se Bog milostivo ozerl na tiste nesrečne ljudi in zaderžal grozovitosti, ki se jih je še bati. —

Morebiti si bo kedo mislil, kako je vender to, saj se je bralo, še ni davno tega, da je kitajski cesar v slovesnem pismu zagotovil kristijanom, zlasti katoličanom, vso prostost, da je misijonarjem dal velike pravice, škofom celo čast namestnih kraljev, in papežu v Rim je pisal jako prijazno pismo, kjer mu vošči srečo, da je dosegel tako visoko starost. Kako po vsem tem zdaj take grozovitosti?

Na to bi se dalo odgovoriti, da je imel morebiti tisti cesar v resnici najboljše namene; ali on je še mlad človek in kitajska gospoda okolu njega skoraj da večinoma ni bila njegovih misli. Zlasti pa ga je v strah prijela stara cesarica vdova, ki se je samooblastno vnovič vsedla na tron in mladega cesarja malo da ne dolu potisnila. Le-ta zvrta ženska je iz prvega sicer hlinila prijaznost do tujcev, ali natihoma je netila sovraštvo proti njim po vsem velikem cesarstvu. Preskerbela je tudi iz Evrope veliko množino najboljšega orožja in po vseh svojih deželah sklicala ljudi k vojakom. Evropske deržave so bile tako slepe, da so dopuščale tja prodajati puške in kanone, in celo oficirjem evropskim se ni branilo, da so šli učiti Kitajce, kako naj ravnaajo s tistim orožjem. In ti so se naučili prav dobro in hitro, tako, da

stoji zdaj na Kitajskem izverstno oborožena in primerno izučena vojna moč, blizu do milijon mož, ki gredo v družbi s prej omejenimi bokserji, ki jih je še več, skupaj nad kristijane.

Vse velike evropske moči, skupaj z Japonci in Zedinjenimi državami severno-ameriškimi, jim do zdaj niso mogle nasproti postaviti 50 tisoč mož. Evropske vojne ladje so sicer vzele primorske terdujavice imenovane *Taku*, evropsko-japonska skupna vojna moč je osvojila po hudih bojih tudi mesto *Tjencin*, ki je blizu na tretjini pota mej *Taku* in glavnim mestom kitajskega cesarstva *Pekinom*. Tja pa si evropska vojska, po prvem nesrečnem poskusu angleškega generalja Simarja, do zdaj ni upala, premalo je je; in kar so vmorili tam nemškega poslanca Kettelerja, se ni več nič natančnega in zanesljivega zvedelo, kako in kaj se godi v Pekinu. Gotovo je le to, da se kristijanom na Kitajskem sploh ne godi dobro; na stotine, morebiti na tisoče jih je že zgubilo življenje; mej njimi je pač mnogo pravih marternikov, ki so, upamo, vže prejeli venec zmage. Kar jih je še živih, bodisi misijonarjev ali domačih kristijanov, pa jih čaka berž ko ne vse prav taka grozovita smert. Mi ne moremo družega ko prositi Boga, da jim dá moči, da ostanejo stanovitni v veri do konca. Seveda pa molimo tudi, da bi se posrečilo Evropejcem kmalu red in mir narediti v nesrečni deželi, ki bo tako obilo namočena s kervjo marternikov ščasoma, kaker upamo, ena izmej najrodovitniših novih njiv naše katoliške cerkve.

Življenje častitljivega Simona Filipovića,

Bošnjaka,

mašnika prvega reda sv. Frančiška.

P. H. R.

V. POGLAVJE.

Filipovič postane župnik; spolnjuje verno in goreče velike dolžnosti dušnega pastirja.

Od kar je Bosna prišla pod jarem turškega trinoga, so edini frančiškani opravljali težavno službo dušnih pastirjev vbozih katoliških kristjanov. Imeli so zdaj več, zdaj menj samostanov,

kjer je prebivalo več redovnikov, večje število jih je pa bilo po farah.

Tudi čast. Simon je bil, precej ko se je vernil z Laškega, postavljen za župnika. Predstojniki so namreč poznali njegovo sveto življenje in gorečnost. Filipovič je pa tudi od svoje strani spoznal važnost nove službe in odgovornost, ketera ga je čakala pred Bogom in pred predstojniki.

Življenje pravega dušnega pastirja je požertvovalno v vsakem pogledu, in polno nevarnosti dušnih in telesnih. P. Simon se je, se zaupanjem na Boga, podvergel trudapolnemu delovanju. Skerbel je pa naj prej posvetiti samega sebe, ker, kaj pomaga druge zveličati, sebe pa pogubiti?

Bil je mož molitve in samote. Ako ga ni dolžnost klicala mej ljudi, je zmirom v vbogi hišici molil, premišljeval in učil se.

Vedel je, da mora dati dušam dober zgled, da ga je Kristus postavil na visoko, da sveti drugim ko luč; da mora biti sol zemlje. Vse to si je tudi prizadeval biti.

Ker je dobro vedel, da, kar je jed za telo, to je kerščanski nauk za dušo, zato mu je bilo nad vse ljubo in pri sercu, pristojno pridigovanje.

Pogostoma je zbiral okolu sebe otroke ter jih učil kerščanskega nauka. Storil se je otroka z otroci, da bi ga bolje razumeli.

Njegove pridige za odrasle so bile priproste, ali polne Jezusovega duha. Govoril je navdušeno o kerščanskih dolžnostih, o svetih obredih, pa tudi o pretresljivih poslednjih rečeh.

Ker je bil čast. p. Simon goreč mašnik, izbrali so ga za domačega misijonarja, tako da je v družbi z nekoliko drugimi patri hodil deržat misijone po Bosni. Vsak si lahko misli, kak vspan so morale imeti njegove pridige, še bolj pa njegovo sveto življenje.

Njegovo življenje je bilo življenje pravega dušnega pastirja. Zdaj v spovednici, zdaj na prižnici, zdaj pri bolnikih, in povsod je bil on pravi dušni pastir. Po cele ure daleč je moral večkrat po nevarnih potih, po snegu, dežju, nevihti, k vmirajočim. Večkrat so turki na takih potih kamenje lučali nanj; Bog ga je pa zmirom varoval, da se mu ni nič hudega zgodilo.

V tistem času je prišla nad Bosno neka nalezljiva bolezen, ki je veliko ljudi pomorila. Ob tej priliki je Filipovič pokazal veliko ljubezen do bližnjega. Po noči in čez dan je letal k bolnikom, in jim delil telesna in dušna zdravila.

Kako milo je bilo videti svetega redovnika tim nesrečnim streči, jim postelje napravljati, jesti jim dajati i. t. d.

V tem času je postal tudi vikar samostana sutješkega (Sutjeska); prejel je ponižno to redovno čast, in zvesto spolnjeval dolžnosti, ketere ima sebo. (Dalje prih.)

Drugi katoliški shod v Ljubljani.

Za prihodnji mesec se je sklical v Ljubljano drugi slovenski katoliški shod. Morebiti pričakujete, dragi tretjeredniki, da tudi mi kaj povemo o tem shodu; neketeri iz mej vas morebiti celo misli, da vže zadnjič, o priliki prvega katoliškega shoda, ni bilo prav, da smo kar tako molčali. Seveda, marsikaj bi bilo prav in dobro, da bi se povedalo ob tej ali oni priliki; žal, da mi ne vtegnemo zmirom povedati vsega, kar bi radi. Tako je bilo tudi s prvim katoliškim shodom.

Zdaj bomo imeli torej drugega in vi, preprosti tretjeredniki, morda celo še ne veste, kaj bi vtegnilo to prav za prav biti — katoliški shod. Ako se kje več ali menj katoliških ljudi snide, to še ni katoliški shod, sicer bi bil vsaki semenj po katoliških krajih katoliški shod. Za pravi katoliški shod je treba namena obrnjenega v korist katoliške vere in katoliškega življenja. Pa misijoni in razni drugi cerkveni shodi imajo tudi tak namen, in vender jih ne imenujemo tako. Katoliški shod mora imeti še nekaj, po čemer se razloči tudi od misijonov in cerkvenih shodov sploh, in to je posvetovanje. Na katoliških shodih se namreč katoliški možje in sicer brez razločka stanu, duhovniki in neduhovniki, posvetujejo, kaj bi bilo storiti v njih deželah v korist katoliške cerkve in katoliškega življenja. Že iz tega je očitno, da so taki shodi, primerno modrosti in dobri volji teh, ki se snidejo, vedno več ali menj koristni katoliškim deželam in njih prebivalstvu; naravnost potrebni pa so, kjer prete katoliški veri ali tej veri primernemu življenju posebne velike nevarnosti in je torej dolžnost, da se skupnemu sovražniku katoličani skupno v bran postavijo. Vspešno se namreč ne more storiti to kaker le po skupnem posvetovanju, po dogovorjenem načertu. Po vsem tem lahko vidite, dragi tretjeredniki, da gre na katoliških shodih zlasti za očitno,

ali, kaker zdaj pravijo, za javno življenje, da se to vravna po naukih katoliške vere. Vdeležujejo se torej takih shodov zlasti tisti možje, ki vedo kaj svetovati, kar bi vtegnilo v enem ali drugem oziru koristiti javnemu katoliškemu življenju, potem pa tudi tisti, ki morejo take svete v dejanju zveršiti, možje torej, ki imajo več ali menj oblasti in moči, ali kaker se tudi pravi, vpliva do drugih v svojih krajih in krogih.

Kaker smo rekli, je tako posvetovanje včasih naravnost potrebno in tu moramo dostaviti in povdariti, pri nas je v sedanjih okoliščinah in razmerah prav posebno potrebno. Mi kranjsko-slovenski katoličani imamo dandanašnji jako hude in močne sovražnike in bo treba velike previdnosti in posebno modrega postopanja, ako hočemo upati, da se jih vbranimo.

Ti naši sovražniki so dvojni, eni unanji, drugi notranji. Unanji so hudi in silno močni, ali še nevarniši so nam notranji.

Unanji naši sovražniki hočejo zlasti zatreti naš jezik ter nas prisiliti, da se namestu njega navadimo njihovega. Ali nam je Bog dal našega in je že vedel, zakaj ga nam je dal. Mi smo dolžni braniti in hraniti ta dar božji, seveda pa tako, da ga drugim ne bomo vrivali zoper njih voljo. Naj imajo oni svojega, nam naj puste našega. Ne moremo torej in ne smemo mirno gledati, kako se naš jezik izriva ali se je celo že izrinil z mest, kjer je od nekedaj imel pravico, in kako se vrivajo zraven njega in na mesto njega jeziki, ki jih prej tam ni bilo. Kaj storiti? Dober svet bi bil zlata vreden in še več, saj tu prav za prav ne gre le za jezik, gre tudi in prav naravnost za vero in versko življenje zlasti po naših južnih mestih in vaseh.

Pa to ni edina nevarnost, ki od zunaj preti jeziku in veri našega ljudstva; še mnogo jih je in raznih, in na vse bi bilo treba misliti na katoliškem shodu, proti vsem iskati pomoči in dobrega sveta. Ne recimo: kaj jezik? Jezik in vera sta v tesni zvezi, tako rekoč prepletena mej sabo: jezika ni moči spodkopati, da se ne bi ob enem omajala tudi vera. Nevarnost od zunaj preti torej ne le jeziku, preti tudi veri.

Še hujša pa je, kaker smo že rekli, notranja nevarnost, nevarnost od strani sovražnika, ki se nam je doma zaredil, prav kaker se zaredi v želodcu trakulja glista. Izlegla seveda se je ta gerda, ostudna žival iz tujega semena, ali redi se in debeli z našo kervjo in mesom, in strup, ki ga meče iz sebe, se širi stra-

hotno po hirajočem telesu našega naroda, in mnogi ga serčejo slastno, ker jih žene v besnost in mislijo, da je to sloboda.

Sloboda? Tudi nam je ljuba sloboda in tudi mi spoštujemo prepričanje, dokler je res prepričanje, in dokler se brani s poštenim orožjem. Ali orožje, ki se dandanašnji tako mogočno suče v središču našem ne le zoper nauke kakega pustega jezikoslovca, temuč naravnost zoper katoliško cerkev, zoper njene svetnike in učenike, to orožje dokazuje, da nekim ljudem pri nas nikakor ni za resnico, da jim je najprej zato, da vgrabijo narodu vero, da ga pritirajo v brezbožnost in brezvladje — ateizem, anarhizem, pravijo učenjaki — kaj hočejo potem, ne vemo. Vemo le in vidimo, da ateizem in anarhizem vzgaja Brešije in Lukenije. Ali se ima morebiti za tak posel vzgojiti tudi naše vbogo slovensko ljudstvo? O rodoljubje slovensko, ki si navduševalo nekedanje dni našo mladino, kje si? Kako si obledela, lepa danica, ki si zjutraj take krasno vshajala!

Najhujši boj naj ima torej Slovenec sè Slovincem bratom? Ako nečemo, da se pogrezne vse, žal, da ni drugači! Napadamo mi ne, mi le branimo, in branimo, kar imamo najdražjega na svetu, vero našega naroda in cerkev, ki nas tudi ko narod edina more rešiti. — In naše orožje? Naš vojskovavni načert? — Na to bo mislil katoliški shod. Mi vemo le toliko: Kakeršno naših nasprotnikov, tako naše orožje ne more in ne sme biti. Ne ponarejanje, ne obrekovanje, ne osebno zasmehovanje, ne zlobno zavijanje in kar bi bilo še podobnega temu! Le resnica in pravica naj sveti z naših zastav, in to jasno in očitno, da jo spoznajo na prvi pogled vsi, ki imajo oči, da vidijo, pa tudi ljubeznivo in prikupljivo, da jo bodo prisiljeni sprejeti vsaj tisti, ki imajo še proste volje kaj. Seveda, to je rečeno in zapisano lahko, storilo in izpeljalo pa se ne bo tako lahko. Kedor ve dober svet, pojdi, povedi ga!

Vi pa, preprosti tretjeredniki, ki ne pojdete na katoliški shod, molite doma že zdaj, zlasti pa te dni po malem šmarnu, ko se bodo gospodje sešli, prosite Boga, Sv. Duha, da bi jim dal dar svéta in modrosti, da spoznajo prav, kaj in kako bo storiti, pa tudi dar pobožnosti in moči, da potem v resnici store, kar bodo za prav, za koristno in potrebno spoznali. Tako boste najbolje pripomogli, da se katoliški shod Bogu na čast in vsemu ljudstvu v korist srečno opravi, kar mu iz serca vsi želimo.

Blagoslovljenje zastave tretjega reda sv. Frančiška v Novem mestu.

Nedelja 1. julija 1900 je bil za tretjerednike novomeške skupščine jako imeniten dan. Tedaj so jim namreč sami presvitli gospod knez, ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič slovesno blagoslovili novo zastavo, krasno in terpežno delo, ki ima na eni strani podobo vstanovnika sv. Frančiška, na drugi pa varihi nje našega reda, brezmadežne device Marije.

Presvitli škof so najprej v sredi samostanske cerkve, ki je bila tesno napolnjena do zadnjega kotička, povedali vernim, kaj pomeni zastava in njeno blagoslovljenje, katero hočejo na prošnjo č. p. gvardijana Otokarja Aleša z veseljem opraviti. Potem so v pričujočnosti milostivega gospoda prošta dr. Sebastijana Elberta, prečastitih gospodov kanonikov in č. samostanske družine blagoslovili najprej zastavo in potem še novo pridiznico.

Po blagoslovljenju so šli presvitli knez v škofovski cerkveni opravi na pridiznico ter so od tam ognjevito govorili obilnim poslušavcem, ki so bili prišli od blizu in daleč, posebno še z Belokranjskega, v tolikem številu, da jih je moralo mnogo zunaj cerkve ostati; govorili so, kako naj se nevstrašeno vojskujejo zoper sovražnike svoje duše pod zastavo sv. Frančiška. Prelepi čez uro časa dolgi govor naj poslušavci vedno ohranijo v spominu ter se tudi lepo ravnajo po njem.

Po govoru kneza škofa so bile slovesne litanije in tudi pri njih so bili presvitli škof pričujoči.

Ko je vse minilo, so se pač veseli in goreči odpravili tretjeredniki domov, vsi srečni, da so bili deželni pri tako redki slovesnosti.

Iskrena hvala pa presvitlemu knezu škofu za preobilni trud in apostoljske besede! Mnogo so s tem storili v povzdigo tretjega reda v našem mestu, za kar naj jim obilo plača Bog na prošnjo sv. Frančiška!

P. B. S.

Posvečenje nove cerkve Matere Milosti v Mariboru

ima biti v soboto 11. avgusta in v nedeljo 12. avgusta in sicer se posveti v soboto cerkev in veliki oltar, v nedeljo dopoldne pa stranska oltarja sv. Antona Padovanskega in svete Filomene; popoldne se pa čudodelna podoba Matere Milosti slovesno prenese v novo svetišče.

Zahvalo za vslišano molitev

naznanjajo : tretjerednica M. V. iz Kanala, da je dosegla neko milost ; T. I. za tri zadobljene milosti ; neimenovana od Sv. Petra za dvakratno ozdravljenje neke živali ; tretjerednik A. S. na Štajerskem za pomoč v hudi denarni stiski ; tretjerednik Fr. T. na Štajerskem za rešenje iz nevarnosti nekega živinčeta velike vrednosti ; Fr. Sk. za odvernjenje nesreče pri živali (sv. maši oskerbeli) ; M. J. od Sv. Marjete pri Klevelžu za ozdravljenje svoje tete in za vernitev vkradenega denarja ; Ana Stor v Ljubljani za ozdravljenje otroka ; J. R. K. za več prejetih milosti.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje 3. reda sv. Frančiška skupščine g o r i š k e : gospa Alberta kneginja Oettingenska, rojena grofica Lariš, posebna dobrotnica vbrazil in cerkvenih zavodov ; č e r n i š k e : Ant. Mavrič iz Črnič, najizgledniši mlad mož, Jožefa (Rozalija) iz Sela.

Dalje se priporoča v molitev : družina M. iz Konjiške dekanije za pomoč v neki silno hudi zadregi ; zakonska žena K. B. za ozdravljenje od glavobola ; Fr. T., tretjerednik, da bi mogel premagovati hude skušnjave in v milosti božji živeti in vmreti ; A. St. za ljubo zdravje, ako je božja volja, priporoča tudi svojo družino itd. ; neka tretjerednica sebe in svoje brate, sestro in očeta, da bi goreče Bogu služili ; neka tr. za pomoč v dušnih potrebah ; dva terdovratna možka, oče in sin, za poboljšanje ; neki tretjerednik iz Štverjana za polajšanje bolezni in stanovitno prenašanje križev in težav.

Pojasnilo in naznanilo

o priporočilih v molitev in zahvalah za vslišanje.

Z Vranskega smo prejeli od neke tretjerednice „v imenu mnogih“ priporočilo zoper priporočilo v molitev, ki stoji v 9. zvezku XVII. tečaja in obsega te besede : „vsi udje tretjega reda na Vranskem za dobrega dušnega voditelja“. Mi smo te besede umeli tako, da vsled smerti ali prestave dotičnega gospoda tamkajšni udje 3. reda začasno nimajo nobenega voditelja. Ako to ni bilo tako, obžalujemo, da smo se motili in je, kedor nam je tisto pisal, zlorabil našo zaupnost in dobro voljo. Graja se nadalje tudi priporočilo v 2. zvezku letošnjega „Cvetja“ : „neka tretjerednica priporoča neko faro, da bi kmalu dobila gorečega kaplana“. Tudi v tem primeru smo mi seveda mislili, da dotična fara nima kaplana in nam celo ni prišlo na pamet, da bi moglo biti to kako drugači. Obžalujemo torej, če se je kedo po krivem zadetega čutil. Da se pa kaj takega več ne primeri, bodi s tem naznanjeno, da ne bomo sprejemali v prihodnje takih dopisov, naj si bodo priporočila ali zahvale, ako nimajo popolnega podpisa in pri nam neznanih osebah tudi potrdjenja predstojnika dotične skupščine tretjega reda ali pa domačega duhovnika.

ska? — „Ženska“. — Prav! zapišimo še to: „mlada“. Kako jo moramo skrajšati, da bo moška? — „Na koncu zbrisati čerko a“. — Dobro, zbrisana glavica, vsedi se! — Zdaj povej pa ti, Janez Belovič, kakšna je pšenična moka? — „Bela“. — Bela, res je to. Zapišimo bela! — Kakšen je pa sneg? — „Tudi bew“. — Prav si videl, bew! Kaj pa, ali je sneg on ali ona? — „On“. — Prav! Sneg je mož! — Pa tukaj imamo besedo bela; kakšna je, moška ali ženska? — „Ženska“. — Kako naredimo iz nje moško? — „Če zberemo na koncu a“. — Zberimo! Tak je sneg. Kakšen je torej sneg? — „Bew“. — In to je zdaj tukaj zapisano, ali ne? — „Zapisano“. — Imenuj čerke te besede! „Bé, é, èl“. — Ali pravimo mi: Sneg je belj? — „Mi pravimo: Sneg je bew.“ — Kako torej izgovarjamo čerko l tu na koncu? — „Kaker u, se mi zdi. — Tako je, kaker u, in ne samo v tej besedi, tudi v drugih izgovarjamo l tako, keder je na koncu ali pred soglasniki. Kako boš torej bral te-le besede (zapišimo jih): bil, bal, bolna, polna, poln, čoln, dolg, volk? — „Biw, baw, bouna, pouna, poun, čoun, dong, vouk.“ — Prav! Kako pa te (zapišimo še te): Ožbalt je vesel podaril pogorelcu poln bokal olja? — „Ožbawt je veseu podariu pogorewcu poun bokaw olja.“ — Dobro! Ali zakaj pa nisi bral zadnje besede „owja“? — „Zato ne, ker smo se učili, da je l skupaj znamenje enega glasu, topljenega l.“ — Prav dobro! Le priden bodi, boš kedaj še učen jezikoslovec.

Tako nekako se je učilo njega dni, če se ne motim; podobno kako bi vtegnilo biti tudi zdaj še koristno. Od „pogorelca“, „palca“ ali „tkalca“ bi še prešlo v kaki poznejši uri na imenovalnike „pogorelec“ itd. in dostavilo bi se prejšnjemu nauku, da se tudi pred tistim e, ki se nerazločno ali polglasno izgovarja, l izrekuje kaker w ali u: „pogorelec, palec, tkalec, kolec, stolec, poleg“ kaker „pogorewec, powec, tkawec, kowec, stowec, poweg (kouc, stouc, poug). Že pri tej priliki pa bi bilo dobro opomniti, da se le malo besed končava na -lec, velika množina pa jih ima končnico -vec, ki se dostikrat v izreki skoraj nič ne razloči od one: bravec, pevec, pivec, brivec, kadivec itd.

Naposled, še-le precej pozneje, naj bi prišle na versto izjeme, kjer se l pred soglasniki, na koncu zloga ali pred končnico -ec ali -en izgovarja tako, kaker pred samoglasniki. Po sedANJI navadni pisavi moramo res pripuščati nekatere take izjeme, saj prav iz njih neki učitelji celo sklepajo, da je treba l povsod čisto izgovarjati. Ker palma, kardinal, rokodelec, kaker oni mislijo, nihče ne izgovarja pawma, kardinau, rokodewec, zahtevajo, da naj se torej tudi polna ne bere pouna, vozál ne vozáw, pogorelec ne pogorewec. To je, kaker bi kedo sklepal: Če je v petek božični dan, sme katoliški kristijan meso jesti; on sme torej o petkih meso jesti; on naj torej vsak petek meso je. Da jih precej tako dela, je morebiti res; ali da je tako sklepanje pravo, pač ne bo nihče terdil. Tako tudi v našem vprašanju in blizu v vsakem podobnem izjema ne odpravlja, ampak poterjuje pravilo.

Pa preiščimo tu malo natančneje, kako daleč sme ali ne sme seči izjema, namreč „čisti“ *l*, kjer bi po pravilu mogel stati *le l* (*w*) ali *lj* (*l'*) — to nekoliko že zaradi „abderitskega nazadnjaštva“, kakor je imenoval dr. Ilešič mej drugim tudi pisavo „verbaljni, psaljni, normaljni“,²⁾ zlasti pa, ker stvar do zdaj v resnici še ni zadosti preiskana in pojasnjena.

V stariši dobi je bil v naši slovenščini srednji *l* na svojem mestu samo pred raznimi pravimi *e* in *i*, povsod drugod je mogel stati *le* ali *terdi l* ali mehki *lj*. Tudi v izposojenih besedah se je moral tuji *l* spremeniti v takih primerih ali v *lj* ali v *l*. Primeri z *lj*: kralj (iz Karl), talj (Theil), ljuljka (Lolch), fljašter (Pflaster), gljajt (najvišji prostor v skedaju), gljajštati, ljadljec (Ladl), ljajbljec (Leibl), pljajhati (voda se pljajha v keblu, ko se nese), pljajštift, pljatljec (Blattl) pljatljati, šljar (Schleier), špilj (Spiel), špiljati, úšljak (Umschlag, spod pri krilu ali kitlji), žljajdra, žljajf; hrv. špitalj, štagalj, vrtalj, Miljko (Emil), Željmo (Anselm); primeri z *l* (= *w*): bokal, boľgati (iz foľgati, po prestavi ľbóľgati, wboľgati), cęľľ, cęľľnica, galge, kanal, keľľer, koľľter, maľ, (maľati, gorenjsko: mawati), maľha, špęľľ, (špęľľati, gor. špęľľwati), špital, žalba, žmaľc; hrv. angjeo, gjavo, paoma, Pavao.

Razni slovenski jeziki se v tem zamenjavanju ne vjemajo vselej; prim. hrv. pasulj, naše fiľol; hrv. špitalj naše špitáľ; hrv. paoma, póma, r. пальма, p. palma (t. j. paljma); p. szlachta (beri: šljahta), naše žlahta (t. j. žlahta, gor. žwahta); r. шляпа (beri: šljapa — klobuk), naše šlapa (t. j. šlapa, gor. šwapa — slab klobuk); p. psalm (t. j. psaljm), r. псалом, псалма (beri: psalom, psalma).

Tudi v istem jeziku imajo nekatere besede zdaj *lj* zdaj *l*, v herv. imamo: žmulj in žmuo, bosiljak in bosioek, pri nas hmelj in hmeľ, žrębľlj in žrębľľ; prim. tudi r. генералъ in госпиталъ, капиталъ in капителъ, Гаврилаъ in Израилаъ, Рафаилаъ (angelj) in Рафаеля (slikar), p. jeneraľ in špital, Michaľ in Gabryel. (Dalje prih.)

²⁾ V celoti je dotični odstavek tak: „Kdor jo ubira za Škrabcem v zavedi „bral, bralec“, naj piše za njim tudi njegove pre pravilne oblike: keteri, keder, koliker, kakor, ke (=ko), verbaljni, psaljni, normaljni, overgel, in nadalje naj ne pozna več Slovanov, ampak le Slovene, češ Slovan je češka oblika; če ta prepravljenost v praksi ni abderitsko nazadnjaštvo, potem ga živi svet nima več.“ — Abderitsko nazadnjaštvo. Vre, vre, gospod doktor, ben trovato! Iz Abdere sem res doma in Sempronio Avanti ni moje ime, temuč Atrás al Justo y Verdadero — prešpansko pač in predolgočasno ime, pa zame že dobro. Sicer ob svojem času sem bil skoraj nekaj majhin Sempronio Avanti, zaljubljen v češki „strę prst skrz krk.“ Ko sem sedel v Ljubljani v kakem petem ali šestem razredu, nisem pisal „vergel verv“, temuč „vrľ verv“, ne „molčal in tolkel“, temuč „mlčal in tlkl“ in gospodje profesorji, dobri Slovani, mi niso dajali dvojek zato, niti prečertavali „pre pravilnih“ oblik, sam sem moral sprevideti, da je to napredek onkraj resnice in pravice; tako napredujejo tudi ovce, ko dero ena za drugo v prepad. Zares pa napréduje ta, kedor se bliža resnici in pravici bodisi od ene ali pa od druge strani. Če jo je po serboritskem naprednjaštvu pustil za sebo, jo najde le po obernitskem nazadnjaštvu; v tem je njegov edini mogoči napredek.